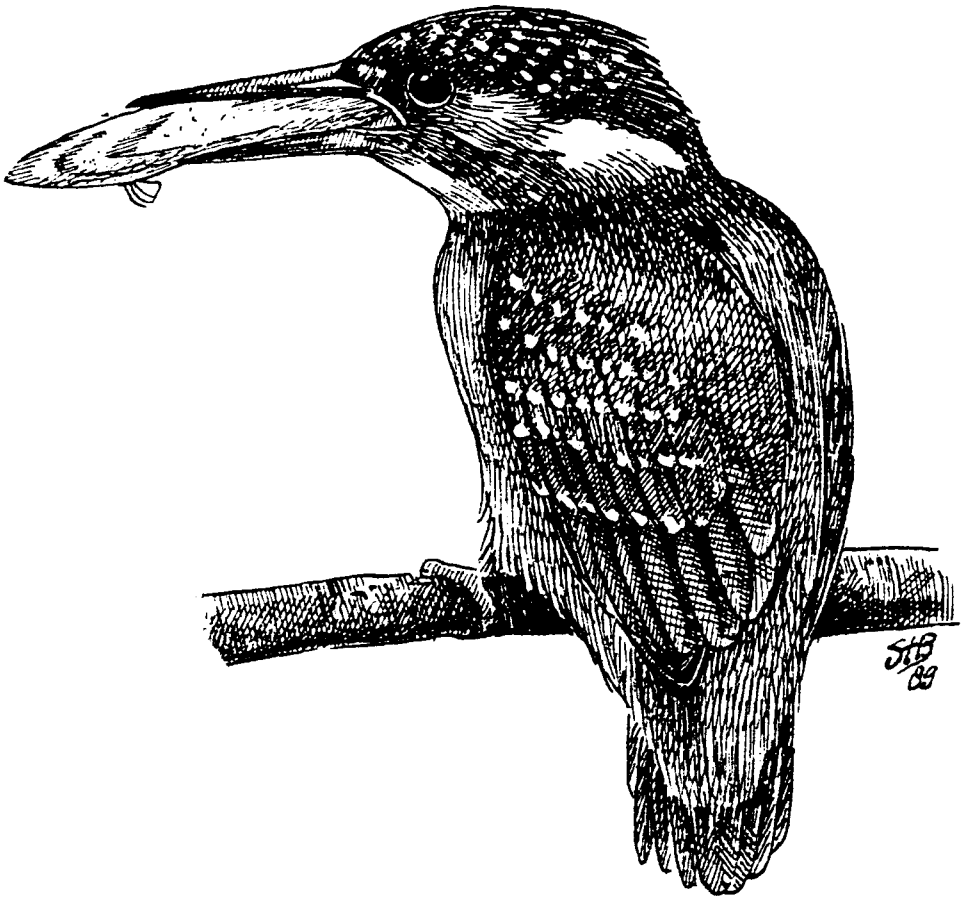

Het Hoornblad

nr. 27 voorjaar 2000

afdeling
Hoorn/West-Friesland

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Verschijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 7 juni 2000

Redactie: Jan en Ina Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag

Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl of hoorn@knnv.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

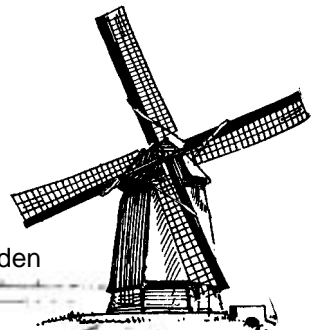
Verzending: Willy Mantel, Schout 57, 1625 BR Hoorn

INHOUD VAN HET HOORNBLAD NR. 27

- blz. 3 Activiteiten
4-5 Toelichting op de activiteiten
5 Cursussen
6 Van achter de bestuurstafel
6 Sloopwater vaak niet goed voor de koe
7 Overpeinzing
8-9 Beleidsraad
9 Slechtvalk in Hoorn
10 Excursie naar de Suyderbraeck
11 Plantenwerkgroep
12 Botanische Dag / Floron
13 Ecolint Enkhuizen
14-15 Vlinder-/Libellenwerkgroep
16-17 Een oer-Hollands landschap van water en groen
18 Levende berging nieuw hoofdstuk in de waterhuishouding
19 Vogelwerkgroep
20-21 Steenuilen onderzoek
21 Vogelrichtlijn-perikelen in De Zeevang
22 Werkochtend in De Zeevang
23 IJsvogel-project
24 Pinksterkamp 2000
25 Zomerkamp 2000
26-27 Natuurvoeding
28 Agrarische Natuurvereniging
29 De Hoornbloem
30 Waarnemingen
31 Algemene informatie voor nieuwe leden

Veldleeuwerik

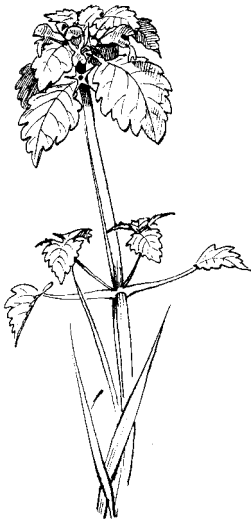
Activiteitenprogramma

APRIL

- zaterdag 1 Fietstocht Leekerlanden, zie toelichting
dinsdag 11 Op ontdekkingsreis met de KNNV, door Jan en Ina Marbus, zie toelichting
dinsdag 18 Vlinderwerkgroep, zie blz. 14
donderdag 27 Vogelwerkgroep, zie blz. 19
zaterdag 29 Bezoek Vooroever met Cees Schaper, zie toelichting

MEI

- dinsdag 2 Plantenwerkgroep, zie blz. 11
zaterdag 13 Zuiderwoude weidevogels en flora, zie toelichting
zondag 14 Vlinderwerkgroep, zie blz. 14
dinsdag 16 Plantenwerkgroep, zie blz. 11
zondag 21 Vlinderwerkgroep, zie blz. 14
donderdag 25 Vogelwerkgroep, zie blz. 19
zaterdag 27 Excursie Amsterdamse Waterleidingduinen, zie toelichting
zondag 28 Vlinderwerkgroep, zie blz. 14
woensdag 31 Tekenochtend, zie blz. 29

JUNI

- weekend 9 t/m 12 Pinksterkamp Ooyolder, zie blz. 24
dinsdag 20 Plantenwerkgroep, zie blz. 11
woensdag 21 Tekenochtend, zie blz. 29
zaterdag 24 Excursie SBB-terrein Crommenije met Ab van Dorp, zie toelichting
zondag 25 Vlinderwerkgroep, zie blz. 14
donderdag 29 Vogelwerkgroep, zie blz. 19

JULI

- dinsdag 4 Plantenwerkgroep, zie blz. 11
zaterdag 8 Excursie Fort Spijkerboor (NM) met Wil Liefting, zie toelichting

Gele Dovenetel in mei

Toelichting activiteitenprogramma

Zaterdag 1 april: Voor het landschap rond Wognum veranderd is door nieuwbouw en fabrieksterreinen fietsen wij nog even een rondje door het open landschap. Voor de route zie vorig Hoornblad. Parkeerplaats Dampden in Hoorn 08:45 uur met fiets. Terug 12:00 uur. Inlichtingen Dik Jong 0229-245543.

Dinsdag 11 april: "Op ontdekkingsreis met de KNNV" door Jan en Ina Marbus te Zwaag.

In binnen- en buitenland organiseert de KNNV voor haar leden al vele jaren kampen en reizen. Eenvoudig kamperend of luxe logerend bezoek je dan de mooiste landschappen. Daarbij vullen de deelnemers elkaar aan in kennis. Deze avond geeft een indruk van de diversiteit van de flora en fauna van de Europese biotopen, door Jan en Ina tijdens hun KNNV-reizen ontdekt, van Muskusos op de Dovrefjell tot Blauwborst op de Westplaat. Plaats: De Harmonie, Achterstraat 23, Hoorn. Zaal open vanaf 19:30 uur.

Zaterdag 29 april: Cees Schaper neemt ons vandaag mee voor een wandeling langs de vooroever. We starten 09:30 uur bij de vogelhut van Wervershoof en wie weet zien we Lepelaars, Kiekendieven, Baardmannetjes en Buidelmezen. Ook de flora en het beheer wordt natuurlijk niet vergeten. Vertrek 08:45 uur parkeerplaats Dampden in Hoorn. Terug 12:30 uur. Info: 0228-316146.

Zaterdag 13 mei: Nadat we bij de kerk van Zuiderwoude de auto neergezet hebben maken we een wandeling door de weiden van Zuiderwoude via de Gouw-Ryperweg-Ryperdwarsweg naar het Grote en Kleine Meer. Vanuit de vogelhut bekijken we de vogelstand van dit gebied en vervolgens lopen we via Uitdam langs de Oosterpoel en over de Dijkeindeweg weer terug. Dit is totaal ongeveer 12 km. Een prachtige weidevogel en -flora wandeltocht. Vertrek parkeerplaats Dampden in Hoorn 08:45 uur, terug 15:00 uur. Inlichtingen Ko van Gent 0229-245885.

Zaterdag 27 mei: Dit belooft een bijzonder interessante excursie te gaan worden: in de mooiste tijd van het jaar naar de duinen. Er is nog vogelzang, de orchideeën komen al in bloei en er zijn ongetwijfeld de nodige dagvlinders. Kees Langeveld van de KNNV-afdeling Haarlem wijst de weg in dit uitgestrekte gebied. Vertrek per auto 08:45 uur Dampden in Hoorn. Start excursie A'damse Waterleidingsduinen 09:45 uur ingang de Oase, tegenover vestiging Leiduin van de Gemeentewaterleidingen (Vogelenzangseweg 21, Vogelenzang). Contactpersoon Ben Pronk (0229-541547).

Zaterdag 24 juni: De Crommenije, de veenrivier die in 1300 bedijkt en afgedamd werd, bracht een verlandingsproces op gang en het milieu werd van brak steeds zoeter. De flora is nog steeds iets anders dan soortgelijke verlandingsgebieden elders. In het rietland staat het vleesetende plantje Zonnedauw en we zien hier Zeezuring en Moerasandijvie. Een interessant gebied met Hermelijen en Bunzing, veel vogels, rijke paddestoelenflora en welriekende orchideeën. We kunnen op deze wandeling ervaren hoe mooi Noord-Holland is. De Ham en Crommenije liggen in de buurt van fort Krommeniedijk. Hier wandelen we door

een oerhollands veenmoeraslandschap dat normaal niet toegankelijk is. Ab van Dorp, veenweideboswachter bij Staatsbosbeheer, zal uitleg geven over de ontstaansgeschiedenis van trilveen en moerasbos, wat er groeit en bloeit... Lengte van de wandeling 5 kilometer. Laarzen meenemen. De KNNV Zaandam heeft deze excursie ook in hun programma opgenomen. Om het aantal van 20 deelnemers niet te boven te gaan graag tijdig even aanmelden bij Ben Pronk 0229-541547

Start excursie vanaf het parkeerterrein van 't Havenrijk, Lagendijk 41 te Uitgeest om 09:30 uur.

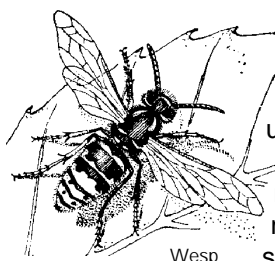
Vertrek Hoorn vanaf Dampten 8.45 uur, terug ongeveer 14:00 uur.

Zaterdag 8 juli: Spijkerboor ligt 1,5 km onder de Rijp (Z-W Beemster) aan het N-H kanaal. Het fort waar we gaan kijken is een van de 42 verdedigingswerken (1880-1914) van de stelling van Amsterdam. We lopen er rond in de geschutskoepel en bekijken de gerestaureerde wandschilderingen. Rond het fort vinden we de flora die varieert doordat de forten bedekt zijn met o.a kalkrijk duinzand. Bovendien is er een overgang is van hoog naar laag, droog naar nat en voedselarm naar voedselrijk en dit levert aan die variatie ook nog een extra bijdrage. Inlichtingen Wil Liefting 0299-690212. Parkeerplaats Dampten Hoorn 08:45uur. Terug 12:30 uur.

Cursussen

Na een wat aarzelende aanloop is de **VOGELCURSUS** van start gegaan met volledige bezetting: 22 deelnemers. Latere aanmeldingen waren zo talrijk dat er een 2e cursusgroep mee gevuld zou kunnen worden. Maar die bewaren we voor volgend jaar.

De lopende cursus is voor veel deelnemers een eerste kennismaking met serieus vogels kijken. Daarom wordt ruim aandacht geschonken aan een goed vogelboek een goede vogelkijker, en waar ga je vogels kijken?

Wesp

Voor het komende zomerseizoen staat nog een cursus gepland: **INSECTEN**.

Het is een algemeen oriënterende kennismaking met de uitgebreide wereld van insecten.

Op een zestal woensdagavonden in mei en juni gaan we ons bezighouden met o.a. vliesvleugeligen, mieren en sprinkhanen, vlinders en libellen, kevers en

Kever

overige groepen. Ook de praktijk, het buiten kijken en opzoeken komt aan de orde.

De lesavonden worden gehouden in het wijkcentrum

De Scheerder in Risdam Zuid.

De kosten bedragen voor KNNV-leden f 35,- (niet-leden f 50,-).

Tijdig aanmelden bij De Hoornbloem, 0229-230419.

Vlieg

Van achter de Bestuurstafel

Het bestuur is inmiddels een aantal keren bij elkaar gekomen, en wel op 20 januari, 3 februari en 6 maart. Op de eerste vergadering werd alleen de voortgang besproken met betrekking tot het onderwerp Beemster. De vergadering van 3 februari stond in het teken van de jaarvergadering. En u begrijpt natuurlijk wel, dat dan alle stukken worden bekeken, die daar dan van belang zijn, zoals het secretariael, financieel en natuurlijk het natuurhistorisch jaarverslag. Gezien het vele (en fraaie) werk wat daarin werd gestoken, was het de mening van het bestuur, dat dit toch wel een visitekaartje mocht zijn van onze afdeling. Het eerste exemplaar werd, vanwege zijn vele werk, aan **Freek Musman** aangeboden.

Velen van u hebben het inmiddels op de jaarvergadering kunnen bewonderen.

Tijdens de laatste vergadering werden de bestuursfuncties verdeeld. Door het terugtreden van Geert moest er een nieuwe secretaris worden benoemd, Egbert was bereid om deze taak op zich te nemen. Jan-Pieter werd benoemd tot gewoon lid. De overige functies bleven ongewijzigd.

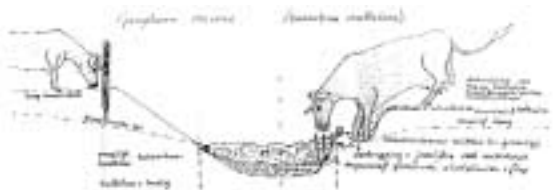
Slotwater vaak niet goed voor de koe

Misschien heeft over bovenstaand onderwerp ook gelezen in de krant. Je neemt dat als kennisgeving aan, maar wanneer je er wat dieper op ingaat, dan kom je toch

wel een probleem tegen. Uit onderzoek is gebleken, dat in Noord-Holland slechts een paar procent van het oppervlaktewater geschikt is als drinkwater voor het vee! Dat zegt toch wel iets!

Het drinken van slotwater wordt vaak als oorzaak opgegeven voor allerhande ziekten van het vee. (Waar hebben we dat in onze omgeving eerder gehoord? Was dat niet in de buurt van Beets?) De kwaliteit van ons oppervlaktewater is meestal slecht in doodlopende sloten, ondiep water en dikke baggerlagen. In een inmiddels verschenen rapport wordt door Uitwaterende Sluizen oplossingen aangedragen, zoals o.a. baggeren, minder mest in de sloot, doorstroming en inrichting van sloten verbeteren. Het "grappige" hiervan is, dat wij al ruim 1,5 jaar tegen dit euvel vechten in de Beemster. Ik moet het toch even kwijt, want door dit soort berichtgeving wordt de KNNV gerechtvaardigd in haar beleid met betrekking tot het onderhoud van ons totale slotenpatroon. Mest! Hoe vaak wordt daar niet tegen aan geschopt. Steeds weer worden we hiermee geconfronteerd. De biologische boer moet veel meer kansen krijgen. Nog meer dan nu toe. En wij als consument dienen ter ondersteuning meer van hun producten te kopen. Alleen op die manier komen we tot een leefbaar milieu. Het kost wel wat, maar wat is "leven" waard? Vult u dat zelf maar in.

Michel Kleij

Overpeinzing

Ik schrijf thans (zo heet dat dan) januari 2000.

Enige tijd geleden vernam ik, dat Nederland inmiddels 16.000.000 inwoners telt. Wanneer je dit woord uitspreekt zegt het tegenwoordig niet zoveel meer. Er wordt tenslotte met miljoenen gesmeten!

Ondanks dat ben ik toch eens een rekensommetje begonnen. Ik pakte mijn zakjapanner, want mijn persoonlijk werkgeheugen heeft door de nouveauté's van de laatste jaren een ernstige breakdown opgelopen, en ging de knoppen te lijf.

Nederland heeft een oppervlakte van 41.160 km², waarvan 35.519 km² land en binnenwater (Grote Winkler Prins). Dat betekent, dat er per km² land 450 mensen wonen. Op het IJsselmeer wonen niet zoveel mensen, tenminste dat neem ik aan. Dus 450 mensen moeten dan wonen, werken, spelen, ruzie maken, voedsel verbouwen, en ga zo maar door, op één km². Per persoon heb je dan tot je beschikking 22.220 m²-tjes. Daar moet je alles mee doen, een oppervlak van ongeveer 400 X 50 meter. Dat zijn pakweg ruim twee voetbalvelden. Het is om je rot te schrikken! Gelukkig hebben we er wat op gevonden. De meesten van ons boven elkaar gaan wonen! Dan had je meer ruimte over om voedsel te telen en te gaan recreëren en wat dies meer zij. Maar die stedelingen zagen, dat zij iets verkeerd hadden gedaan.

Anderen bleven op het land en hadden ruimte en zij zaten boven op elkaar! Uiteraard probeer je dus ook die mooie ruimte in te gaan. Je schaft je dus een vervoermiddel aan en je gaat op stap en gaat genieten. Alleen dat vervoermiddel is niet van lucht, dus vraagt ruimte.

Dan kom je tot bepaalde conclusies en je eist je eerder afgegeven ruimte weer op. Je gaat dus "buiten" wonen. Enfin, de resultaten kennen we inmiddels allemaal.

Er wordt nog steeds niet gesproken (op enkele uitzonderingen na) dat Nederland een beetje vol begint te raken. En de bewijzen zie je toch steeds meer om je heen. Files, strijd om de ruimte, in de steden bebouwingsverdichting, aanslagen op de natuur (of wat er nog van over is). En uiteindelijk een aanslag op onszelf. Stress heet dat (ook een nouveauté, maar dan ernstiger). Door onze ongebreidelde hebzucht naar steeds meer worden we onze eigen vijand. Misschien dat onze kinderen dat meer en beter gaan inzien, dan wijzelf. Wij kunnen alleen maar aangeven hoe het niet moet.

Ik berg mijn zakjapanner maar op. Het wordt donker, maar dan letterlijk. Ligt het allemaal aan mij? Waarom moest ik ook dat bericht over dat aantal inwoners in Nederland lezen?!

Michel Kleij

Beleidsraad

Op de diverse gehouden draagvlakvergaderingen, die vooraf gingen aan de Vertegenwoordigende Vergadering van november '98 is naar voren gekomen dat - indien de VV instemde met de vorming van een Beleidsraad- de VV in de naaste toekomst het karakter zal kunnen krijgen van een soort "1e Kamer". Voorstellen zullen in de VV aangenomen en verworpen kunnen worden.

De BR (= Beleidsraad) zou dus een soort "2e Kamer" worden waar leden van de KNNV met elkaar van gedachten kunnen wisselen over de ontwikkelingen binnen en buiten de KNNV en over keuzes die de KNNV daarin zou moeten maken.

Gezien het brede werkterrein van de KNNV zouden er veel en complexe taken worden uitgevoerd. Daar stond het Hoofdbestuur altijd alleen voor. De beleidsvoorbereiding diende dichter bij de afdelingen te worden gebracht, waardoor meer betrokkenheid van de leden bij het totale beleid van de KNNV.

Taakvelden

De eerste schreden tot een BR werden gezet op 30 januari 1999. Alle voorzitters werden uitgenodigd. Er werd een zaterdag aan besteed aan het inhoudelijk functioneren van de BR, zoals het opzetten van taakvelden, wat voor soorten taakvelden en het verdelen van de afgevaardigden over die taakvelden.

Het hele scala van werkterreinen en problemen binnen de KNNV werd in kaart gebracht en respectievelijk ondergebracht in een taakveld. Zo kwamen er totaal vier taakvelden tot stand:

1. Natuuronderzoek en -beleving
2. Natuurbescherming
3. Natuurdocumentatie en -informatie
4. Organisatie.

Natuurbescherming

De BR komt twee keer per jaar bijeen, o.l.v. een onafhankelijke voorzitter.

Ondergetekende heeft "zitting" in het taakveld "Natuurbescherming" (=NB). O.l.v.

Marcel Vossestein komt dit taakveld samen met de leden van de oude

Natuurbeschermingscommissie, ongeveer een keer per zes weken bijeen in Utrecht.

Het taakveld NB heeft als beleidspunten: **Natuurbescherming in de stedelijke omgeving, grenzen van natuurbescherming, landschapsbescherming, realisatie EHS (Ecol. Hoofdstructuur), biodiversiteit, leefgebieden en milieu.**

Teneinde een goed inzicht te kunnen krijgen waar de afdelingen problemen, c.q. graag ondersteuning zouden willen hebben, heeft het taakveld NB een enquête uitgezonden naar alle afdelingen. N.a.v. verwerking van de ingekomen gegevens werd een prioriteitenlijst samengesteld om daar een beleid op af te stemmen. Deze werd zaterdag 27 januari aan de totale BR voorgelegd met verzoek daar akkoord mee te gaan. De andere drie taakvelden hebben iets dergelijks gedaan.

Ten behoeve van de voorgenomen behandeling heeft taakveld NB zich de volgende prioriteiten gesteld:

1. Juridische info (natuurbeschermingswetten, wetten R.O.)
2. Natuurbescherming in stedelijke gebieden.
3. Natuurbescherming in landelijke gebieden, grenzen daar aan.

Dat zijn de eerste drie prioriteiten. Er zijn meer punten, zoals themadagen voor de gewesten, duurzaamheidsstandpunten, standpunten inzake windmolens, regionale natuurbeschermingsplatforms opzetten, samenwerking met andere landelijke organisaties. Deze moesten helaas naar een lagere prioriteit worden verwezen, omdat daarvoor de nodige menskracht ontbreekt. Maar zij blijven wel op de lijst staan.

Zo komt het taakveld "Natuuronderzoek en -beleving" met als beleidspunt: **het opzetten van cursussen**. Het taakveld "Organisatie" komt met het uitwerken van het verbeteren van de wervingskracht van de KNNV, **het "witte vlekken"** probleem, waar ook wij, Afd. Hoorn, mee te maken hebben en het onderzoek doen naar **samenwerking met andere groene organisaties**.

Ik kan mij voorstellen, dat u liever op excursie gaat, of mee gaat doen aan een of meerdere kampen, of een lezing bijwoont. Maar u zult ongetwijfeld begrijpen, dat wil de KNNV een vereniging zijn, die pal staat voor haar doelstellingen, beraadslagen hierover ook noodzakelijk is. En ik vind, dat u dient te weten, dat er hard wordt gewerkt om ook op zoveel mogelijk manieren daaraan vorm te geven

Michel Kleij, lid taakveld NB

Slechtvalk in Hoorn

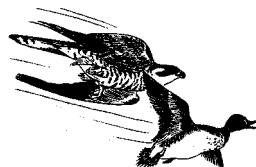
Slechtvalk vervolgt duif.

Zowel op de Grote Kerk als de Cyriacuskerk in Hoorn wordt de laatste tijd geregeld een Slechtvalk waargenomen. Deze voedt zich o.a. met stadsduiven. Ook werd gezien dat hij op een vliegende Kauw stootte!

„...Er zijn nog maar weinig slechtvalken overgebleven, er zullen er steeds minder zijn en misschien sterven zij wel uit. Vele slechtvalken sterven op hun rug, terwijl zij tijdens hun laatste stuip trekkingen met hun klauwen uitzinnige bewegingen maken, die de hemel omvatten; zij sterven, verschrompeld en verbrand door het vuile, verraderlijke stuifmeel van agrarische chemicaliën...”
(Uit: J.A. Baker, „De slechtvalk”, uitg. Bosch en Keuning Baarn, 1967)

de marmeren zalen van de Europese koningen van de 17e eeuw”.
(Roger Tory Petersen, „Birds of America”, 1964)

„De Slechtvalk is de schrik van alle gevederde schepselen, van de wilde gans tot de leeuwerik. Onder de hoenders en duiven richt hij de zwaarste verwoestingen aan. De Slechtvalk kan hier te lande niet worden geduld, want de schade die hij aanricht, is zeer aanzienlijk.

Jagers en duivenlokkers zien in hem een van hun grootste vijanden, voor welker uitroeiing elk middel geoorloofd is. En toch zal ik en met mij ieder ander die de fiere vogel ooit vliegen of roven zag, hem nooit willen missen, want hij is een sieraad van onze bossen en velden.
(Vertaald uit „Brehms Tierleben”, 1892)

„De mens is opgedoken uit de schaduwen van de oudheid met op de vuist een slechtvalk. Zijn bedaarde bruine ogen zijn meer dan die van enige andere vogel getuige geweest van de strijd om de beschaving, van de bedompte tenten op de Aziatische steppen, duizenden jaren geleden, tot

Excursie naar de Suyderbraeck

op 12 februari

Het was de afgelopen dagen redelijk weer. Maar op vrijdagavond werd er een verandering aangekondigd, die er niet om loog. Harde, stormachtige wind langs het IJsselmeer en in het begin van de ochtend regen en in de middag droog.

Al met al waren we toch met zo'n 15 mensen aanwezig in de ontvangstruimte van het door de natuur opnieuw verworven (wel met wat hulp van de homo sapiens) terrein.

De ontvangst met koffie en koek deed al het slechte weer vergeten. We kregen ondertussen uitleg over het terrein en hoe het eruit zag en eruit gaat zien! In de middeleeuwen was het reeds bewoond, gezien het behoorlijke aantal **daliegaten** dat werd aangetroffen. En dat was echt een kolfje naar de hand van Ben. Met glunderende ogen vertelde hij, wat deze gaten te betekenen hadden, water deerde hem niet. Hij stond te soppen in de modder. Maar vertellen daar over, dat kon hij!

De oude bewoners van het land hebben deze gaten gemaakt om de klei uit de grond te halen om daar hun land mee te bemesten. De gaten werden opgevuld met veen en gebruiksvoorwerpen, die waren stuk gegaan.

Verder schijnt er heel vroeger nog een dijk te hebben gelopen van Scharwoude rechtstreeks naar Hoorn. Deze is door overstromingen verdwenen, waardoor

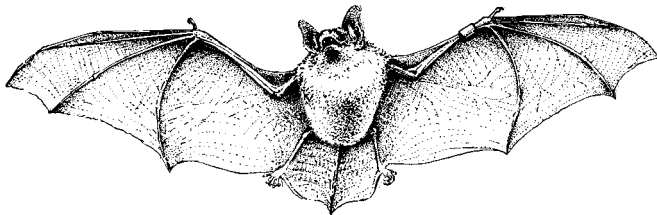
de Suyderbraeck en de Noorderbraeck zijn ontstaan. Nu tracht men dat stuk grond wat meer terug te brengen in de "oude stijl". Er worden weer wat sloten gegraven met langzaam aflopende oevers. Dus een **plas-dras situatie**. Verder wil men zelf het waterpeil gaan beheren. Inmiddels zijn er enkele hoogten geprojecteerd en vervaardigd ter vermindering van de geluidsoverlast en bovendien kon men op die manier de ontgraven grond kwijt. Tevens is in die dijk een vleermuizenkelder gemaakt. Daar werden wij allemaal tijdens een rondwandeling op gewezen.

Het gehele terrein was natuurlijk nog in aanleg, maar over een paar jaar moet dat toch een heel mooi stukje natuur gaan opleveren. Het was een bijzondere ervaring zo aan het begin te staan van een stukje **natuurontwikkeling**. Op het eind van de wandeling begon het zowaar toch nog te regenen. Bij terugkomst in het ontvangstgebouw kwam de geur van soep je al tegemoet.

Na wat gepraat over en weer werd omstreeks 12:00 uur het vertrek door Ben aangekondigd.

Mijn nieuwsgierigheid omtrent dat stuk grond dat ik de loop van een paar jaar heb zien veranderen, hetzij vanuit de trein, of vanaf de weg, was bevredigd.

*Michel Kleij,
een tevreden excursieganger*

Plantenwerkgroep

WIE DOET ER MEE?

De plantenwerkgroep is door **FLORON** (dit is de Stichting Floristisch Onderzoek Nederland) verzocht mee te doen aan het **Landelijk Meetnet Flora Aandacht** soorten.

Wat houdt zo'n Meetnet nu in? Er wordt overal in Nederland een vaste vierkante kilometer bekeken op plantensoorten, die op de Rode lijst staan of extra aandacht behoeven. Deze planten worden geteld naar het aantal exemplaren of bloeistengels en de omvang van de groeiplaats moet worden opgetekend. Daarbij wordt **eens in de 4 jaar** een vaste route gelopen, te beginnen in 2000.

De Floronisten stelden ons voor in de binnenstad van Hoorn de muurplanten, zoals muurvarens, steenbreek- en tongvarens enz. te tellen en verder de muurbegroeiing bij het oude gemaal/sluisje aan de Hulk, gelegen vlak naast het restaurant l'Oase de la Digue, te inventariseren. Dit verzoek lijkt ons leuk om aan te voldoen. Op de plantenwerkgroep-bijeenkomst van **30 maart** hebben Floron- medewerkers ons het één en ander verteld hoe zoiets het beste kan geschieden. Misschien zijn er nog andere geschikte gebiedjes en daar zullen natuurlijk wel mensen voor nodig zijn. Zo kan men in kaart brengen waarom sommige planten achteruit gaan of verdwijnen en kunnen er hopelijk maatregelen genomen worden dit te voorkomen. Onze plantenrijkdom loopt toch al zo terug en het geeft voldoening als je mee kan werken dit te voorkomen. Zonder diversiteit in ons plantenrijk wordt de natuur steeds saaier, zie maar naar de eentonige weilanden, één soort

groen.

De volgende avonden zijn gepland voor plantenexcursies:

2 mei (Ecologisch lint Enkhuizen)

16 mei (AA-soorten)

20 juni (Ecologisch lint Enkhuizen)

4 juli (AA-soorten)

Steeds vertrek Dampten Hoorn om 19:00 uur.

....en nog dit!!!

Gaarne s.v.p. doorgeven de groei-plaatsen van de **LANGSTEKELIGE DISTEL** (*carduus acanthoides*, Heukels), vroeger genoemd **Veeldoornig distel**.

Deze distel wordt als volgt omschreven: de vleugels van de stengel en de toppen der bladslippen met tot 5 mm lange stekels. Onderkant blad zonder eencellige haren. Hoofdjes alleenstaand of zelden met 2 of 3 bijeen. Middennerf der middelste omwindselbladen tot aan de voet uitspringend. Hoog 0,30-1.30 m, bloei juni-september.

Eencellige haar = haar zonder tussenschotjes

Meercellig haar = haar met één of meer tussenschotjes, met loep bekijken.

*Willy Mantel (coördinator Pl. Werkgr.)
Schout 57,
1625 BR Hoorn
tel.: 229 230591*

Botanische Dag

12 februari

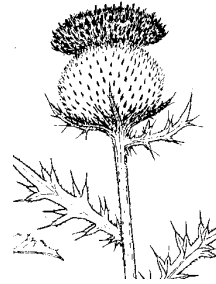
De KNNV-Contactcommissie voor Floristiek en Vegetatiekunde had voor haar jaarlijkse lezingendag in februari een item uitgekozen dat ons -Westfriezen- wel moest aanspreken: **Dijken als biotoop**. En inderdaad, van de ruim 100 bezoekers waren er 6 leden van onze afdeling. De dag speelde zich af in De Boshoeck, een mooi centrum van de KNNV-afdeling Waterweg-Noord.

Sykora hield een terugblik over een **bewortelingsproef**. Wat is het gevolg van kneuzen (maaien, stukslaan en terplekke laten liggen) op de beworteling van de dijkflora? Door het maaisel te laten liggen werd de beworteling heel erg slecht. Duidelijk bleek uit het verhaal van *Sprangers* dat hierop aansloot dat de beste en sterkste vegetatiemat ontstaat door weinig **bemesten en afvoeren van het maaisel**. Het Waterschap gaat nu zelfs agrariërs betalen om de dijken van het IJsselmeer te laten beweiden zonder verder te bemesten.

Liebrand kwam tot de conclusie dat beweiding door schapen zorgt voor een wortellengte van 15 cm, terwijl onbeweid hooiland een plantendeck oplevert met een wortellengte van wel **40 cm!** Beweiding kan volgens hem daarom alleen voor korte tijd getolereerd worden.

Van den Berg schetste de problemen die de Wollige distel tegenkomt bij vestiging op dijken: meestal wordt hij weggemaaid tegen de tijd dat hij zaad zet. Maar na het maaien zijn de omstandigheden daarentegen juist heel goed om te kiemen. Blijkbaar kan de Wollige distel alleen maar overleven op plekken die aan de maaimachine ontsnappen, zoals boomspiegels, plekken bij hekpaaltjes.

In de pauze kon men zoals altijd snuffelen bij een uitgebreide boekenverkooptafel.

FLORON

Het **FLORON** heeft voor het district Noord-Holland weer een paar inventarisatie-excursies gepland:

27 mei: Enkhuizen, centrum en haven, IJsselmeerkust en spoorwegemplacement. Aanvang ca. 10:15 uur bij uitgang NS-station. Info en opgave: 072-5093315

3 juni: Wijk aan Zee, kustgebied en duinen. Aanvang ca. 10:15 uur bij bushalte voor de Spar aan de ingang van het dorp. Info en opgave: 0299-772543

24 juni: Volendam, centrum en jachthaven. Aanvang ca. 09:45 uur bij busstation (vanaf Hoorn lijn 114, vertrek 09:03 uur, overstappen op lijn 113 in Edam 09:31 uur). Info en opgave: 0299-433641

8 juli: Verbrande Pan, duingebied. Thema LMF-A. Aanvang ca. 10:15 uur bij ingang P aan Heereweg/Woudweg. Info en opgave: 072-5093315.

Voor al deze excursies geldt: duur tot ca. 16:00 uur. Lunchpakket en drinken mee, opgave raadzaam zodat je kunt worden gebeld als het niet doorgaat.

Ecoint Enkhuizen

Tot onze vreugde gaat de gemeente Enkhuizen een verbindingszone realiseren tussen de twee zijtakken van de ecologische hoofdstructuur. Een tak loopt langs de Zuiderdijk en eindigt bij Broekerhaven. Een andere tak loopt langs de Welen en eindigt bij het Streekbos.

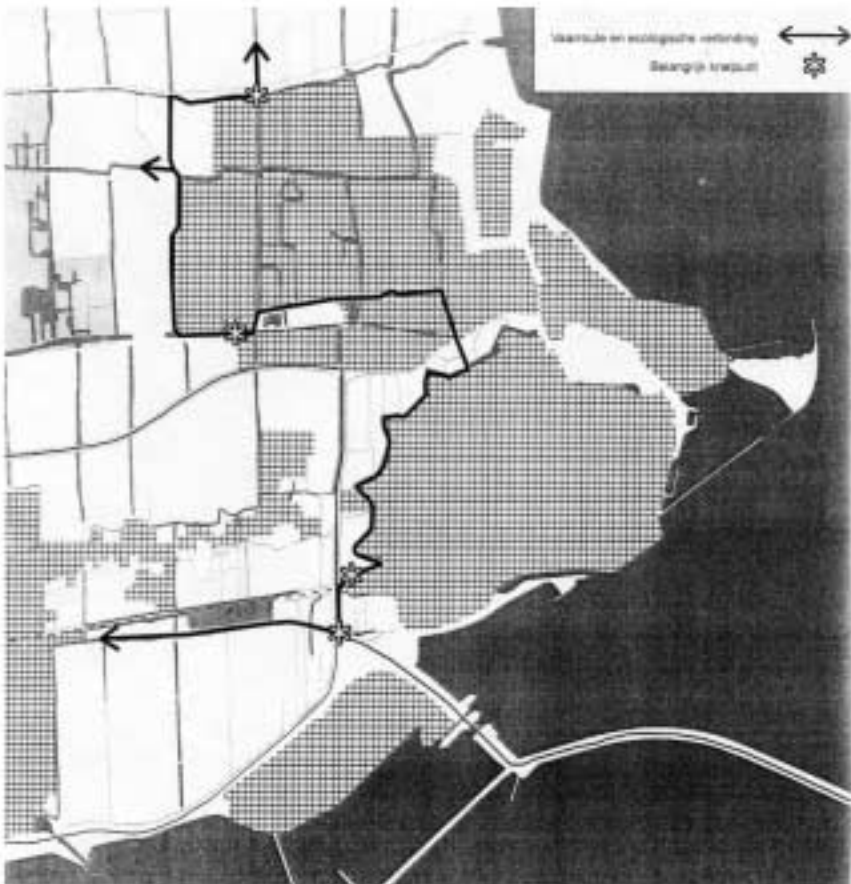
Het is wel eenvoudig gedacht om die twee einden te verbinden maar het aantal knelpunten/ passages van wegen is hoog! Het bureau DAD heeft opdracht gekregen die verbindingszone (=ecoint) uit te werken.

Uitgangspunt bij de aanpak is: wat zit er op die route van het ecoint?

Onze KNNV-afdeling is gevraagd bij die inventarisatie te helpen. Met name de plantenwerkgroep zal langs het traject de waterkanten bekijken en eventueel inventariseren wat er in het water voorkomt.

Overigens zijn alle gegevens bruikbaar die iets zeggen over de natuurwaarden van dat gebied.

Wie mee wil helpen bij die inventarisaties neme contact op met Willy Mantel, tel. 0229-230591.

Vlinder-/Libellenwerkgroep

Als dit Hoornblad verschijnt heeft de eerste werkgroepavond reeds plaatsgevonden. Op deze avond zullen de eerste vlinderwaarnemingen van dit jaar de revue gepasseerd zijn. Voor zover bekend is de allereerste waarneming een Dagpauwoog op **3 februari** geweest bij Wijdenes.

Tevens is het programma vastgesteld voor het komende vlinderseizoen. Onderdelen van dat programma zijn het lopen van de drie monitoringroutes (zie bijgevoegde tabellen). Tevens moeten nog de nodige **witte vlekken** weggewerkt worden voor de dagvlinderatlas. Hiervoor zullen de werkgroepleden alleen of samen op pad gaan om de nodige gegevens te verzamelen. Maar ik wil iedereen hierbij oproepen zoveel mogelijk waarnemingen van vlinders en libellen aan de coördinator door te geven.

Een goede en leuke manier om vlindergegevens te verzamelen is het maken van een vlinderlijst van de eigen tuin. Het is hierbij de bedoeling zoveel mogelijk elke dag alle waarnemingen te noteren (in een tabel). Zo krijg je ook een goed overzicht van de diverse vliegtijden en generaties van de vlinders. Voor degenen die de smaak te pakken krijgen kunnen proberen om ook eens een gebied(je) in de buurt te inventariseren. Hierin kan een beperkt aantal bezoeken per jaar volstaan, maar dan wel verspreid over het seizoen. Het is alleen wel belangrijk dat ieder-

aan het eind van het seizoen z'n waarnemingen doorgeeft aan de coördinator.

Net als vorig jaar heeft de vlinderwerkgroep een aantal inventarisatie-excursies naar gebieden in ons waarnemingsgebied gepland. Voorwaarden voor het doorgaan van deze excursies zijn:

- temperatuur hoger dan 17 graden;
- vanaf 14 graden met onbewolkt weer;
- weinig wind en geen regen.

Het verzamelpunt voor de excursies is het parkeerterrein aan het Dampten. Het vertrek is om 11:00 uur. De excursies zijn gepland op:

14, 21 en 28 mei en 25 juni.

Per keer wordt bekeken welke plek we gaan inventariseren. Het is dus van tevoren niet te bepalen of we met de fiets kunnen gaan. De meeste plekken zullen te ver weg liggen om met de fiets naar toe te gaan.

We willen ons vooral richten op de zogenaamde bermsoorten. Dit zijn Zwartspruit Dikkopje, Bruin zandoojje, Hooibeestje, Icarusblauwtje en Argusvlinder. Vooral van de laatste soort willen we een goed beeld krijgen omdat de laatste jaren een duidelijke verschuiving heeft plaatsgehad van de populaties uit de duinen naar het polderland.

*De eerstvolgende werkgroepavond is op **18 april**. De avond begint om 20.00 uur in de Hoornbloem (Dorpsstraat 10a, Zwaag).*

Tot ziens op de vlinder/libellen werkgroepavond of inventarisatie-excursie.

*Coördinator Eric de Vroome
(0229-571078)*

Vlindermonitoring 1999

Onderstaande routes zijn voor het derde achtereenvolgende jaar geteld.
De resultaten vindt u in deze tabellen. (NB. 1 sectie is 50 meter).

Route: Emmalaan-hoek Venelaan, 7 secties (350 m.)

Waarnemer: Yvonne van der Hulst

	1997			1998			1999		
	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum
groot koolwitje	11	7	3	4	3	2	7	7	1
klein koolwitje	31	8	10	22	12	7	20	8	7
kl. geaderd witje	-	-	-	1	1	1	-	-	-
boomblauwtje	-	-	-	-	-	-	3	3	1
atalanta	1	1	1	9	3	4	2	1	2
distelvinder	-	-	-	-	-	-	1	1	1
dagpauwoog	3	2	2	3	3	1	3	3	1
gehakelde aurelia	-	-	-	1	1	1	1	1	1
totaal aantal exempl.	46			40			37		

Route: Risdam park, 9 secties (450 meter)

Waarnemers: Ina Marbus + Willy Mantel

	1997			1998			1999		
	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum
groot koolwitje	30	8	8	28	5	12	37	15	7
klein koolwitje	97	16	15	40	5	13	46	11	8
klein geaderd witje	17	6	6	11	4	5	20	6	12
boomblauwtje	5	3	2	4	3	2	17	4	7
atalanta	5	5	1	2	2	1	7	4	2
kleine vos	2	2	1	-	-	-	1	1	1
dagpauwoog	11	5	4	5	3	3	1	1	1
gehakelde aurelia	2	2	1	-	-	-	6	4	3
landkaartje	-	-	-	-	-	-	1	1	1
totaal aantal exempl.	169			90			136		

Route: boomgaard Hauwert, 1 sectie (50 meter)

Waarnemer: Aaf Korver

	1997			1998			1999		
	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum	totaal aantal ex.	aantal weken	dagmaximum
groot koolwitje	5	3	2	20	11	3	11	7	3
klein koolwitje	14	6	4	8	6	2	29	12	4
kl. geaderd witje	-	-	-	3	2	2	1	1	1
atalanta	9	5	2	27	9	8	17	11	3
dagpauwoog	1	1	1	3	3	1	4	3	2
argusvinder	-	-	-	1	1	1	2	2	1
totaal aantal exempl.	29			62			64		

Een oer-Hollands landschap van water en groen

Over dreigende overstromingen, vervuilde zeeën en aanhoudende droogte gaat het Tweede Internationale Wereldwaterforum, dat 17 maart in Den Haag begint. Een korte serie ter introductie. Vandaag: Meer water best, maar niet in mijn achtertuin.

**Van verslaggever Marc van den Broek, de
Volkskrant 11-03-2000
ETERSHEIM**

De tocht voert langs de polder Etersheimerbraak, het laagste punt van Noord-Holland. Vanaf de IJsselmeerdijk lijkt het groene gras onwaarschijnlijk diep te liggen. De laagstaande zon geeft het reliëf van sloten en dijkes extra diepte. 'Dit alles gaat dan weg. Dat kan toch niet', zegt O. Ahnekinders, secretaris van de vereniging Levende Berging: Nee.

De Etersheimerbraak, tussen Hoorn en Edam in een oer-Hollands landschap van water en groen, wordt mogelijk prijsgegeven aan het water. De waterschappen in de regio hebben hun oog laten vallen op deze en nog twee andere polders. De tweehonderd hectare weiland moet gaan dienen als opslagbassin voor regenwater tijdens stortbuien in de regio. Het bassin is onderdeel van het plan Levende Berging.

De bewoners en gebruikers van de polders moeten wijken. Tien boerderijen en twaalf woonhuizen, somt het plan Levende Berging op. Ahnekinders woont in een van de huisjes. Haar keukenraam biedt een fantastisch panorama. Weilanden zo ver het oog reikt, zo nu en dan schiet de gele trein Hoorn-Amsterdam door het groen. 'Als ik weg moet, krijg ik dit nooit meer terug.'

De voormalige Amsterdamse is een van de drijvende krachten achter het verzet van bewoners tegen het prijsgeven van lande-

rijen en huizen aan het water. Voor haar raam hangt een oranje T-shirt met de tekst 'Levende Berging nee'.

Dat truitje droeg ze eind november met tientallen sympathisanten om het bestuur van de Uitwaterende Sluizen duidelijk te maken dat ze zich fel tegen het plan gaan verzetten. Een uniek gebeuren in de doorgaans zo rustige vergaderingen van het College van Hoofdingelanden (gemeenteraad) van het hoogheemraadschap Uitwaterende Sluizen (US).

Noord-Holland heeft net als andere regio's in Nederland, een probleem met water, legt dijkgraaf H. van der Vlist van Uitwaterende Sluizen uit. In 1994 regende het hard en konden de gemalen de Hollandse moesson niet aan. Hier en daar kwamen stukken polder onder water te staan. Het water stroomde de huizen in.

De jaren daarna is gestudeerd op het probleem. De vooruitzicht ten zijn somber. Door een mogelijke klimaatverandering wordt het natter en valt er meer regen in stortbuien. De zeespiegel rijst, de bodem daalt. Kortom: nattè voeten zullen vaker voorkomen als Noord-Holland niks doet, weet Van der Vlist. De oplossing is eenvoudig. Harder pompen. Nieuwe' gemalen bouwen en bestaande uitbreiden. De ambitieuze dijkgraaf wil af van deze traditionele reactie. Hij wil ook meer natuur in zijn gebied en landelijk gezien moet de landbouwproductie naar beneden. Dus ging hij combineren.

'Waarom een gemaal neerzetten dat maar één functie heeft?', vraagt de dijkgraaf zich af. Hij opperde het idee het regenwater tijdelijk in polders op te slaan. De overlooppolders hebben hetzelfde effect op het waterpeil en tegelijkertijd ontstaat een moerasachtig terrein waar andere natuurgebieden kunnen

ontstaan. De natuurorganisaties steunen het plan. Veeweidegebied is er genoeg in Nederland, moerasgebieden daarentegen niet.

Het idee is simpel. Bij een bepaalde waterstand loopt het water van de boezem de polders binnen. Daar ontstaat dan een kleine binnenzee. In de dagen na de regenbui wordt het water weggepompt in het Markermeer of terug de boezem in.

Een gemaal bij de polders met een voldoende capaciteit kost ongeveer 50 miljoen gulden. US wil dat geld gebruiken voor het plan Levende Berging. Dat kost bij de drie polders bij Etersheim ongeveer het dubbele. Andere partijen moeten de rest bijdragen.

Het gevolg is dat de polders moeten worden ontruimd. De boeren stoppen, de laaggelegen huizen worden gesloopt.

'Lastig', weet Van der Vlist. 'Om begrijpelijke redenen verzetten de bewoners zich. Het is het nimby-effect (not in my backyard; niet in mijn achtertuin, red.).

Niemand wil het veld ruimen voor water.'

Bij het College van Hoofdingelanden

kreeg de dijkgraaf onvoldoende steun voor zijn plan. Van tafel is het idee ook nog niet. De provinciale staten moeten een beslissing nemen. 'Daar hoort het besluit ook', zegt Van der Vlist. 'Het plan heeft grote gevolgen voor de bewoners' dus dat democratisch forum moet de keuze maken.' Voor 2001, dat wel. Er moet zicht zijn op een snelle realisatie van het idee.

Almekinders gruwet van de komst van het water. Ze moet weg, akkoord, maar er zijn meer bezwaren. Ze wijst naar buiten, naar de weidevogels. 'De moerasnatuur die

ervoor in de plaats komt, is veel minder interessant. Je ziet wat riet.' Bovendien is er een alternatief om wateroverlast te voorkomen. Er is buitendijkse grond in het Markermeer, waar een deel van het overvloedige regenwater, naar toe kan.

Maar daar liggen campings en andere recreatieve voorzieningen en die wil men niet zo maar weg hebben. Toerisme is belangrijk voor het groene gebied. Bovendien mag er niet te veel in het Markermeer gebeuren in verband met een mogelijke inpoldering van het gebied.

Bewoners en boeren zijn het niet eens over de oplossingen. 'We hebben elkaar gevonden, maar alleen in het verzet tegen het plan

Levende Berging.' Dat is al bijzonder, vindt Ahnekinders, want zij en andere bewoners zijn import uit de stad en de boeren zitten er al lang. 'Het geeft een saamhorigheidsgevoel, dat wel.'

De traditionele boeren zagen: haar als een natuur freak, die als hobbyboer met wat schapen een natuurgebiedje van Staatsbos-

beheer onderhoudt. Op haar beurt' wantrouwt Ahnekinders de boeren, want ze zijn niet zo voor natuur. De strijd bijl is even begraven. 'Ik kom nu soms in het buurtcafé Ans en Piet en praat met mensen over de toekomst.'

Over het alternatief zijn de meningen verdeeld. De boeren zien iets in de traditionele oplossing van een groter gemaal, Ahnekinders propageert het buitendijkse plan. Vooralsnog domineert het pragmatisme. 'Eerst de levende berging tegenhouden en dan zien we wel weer.'

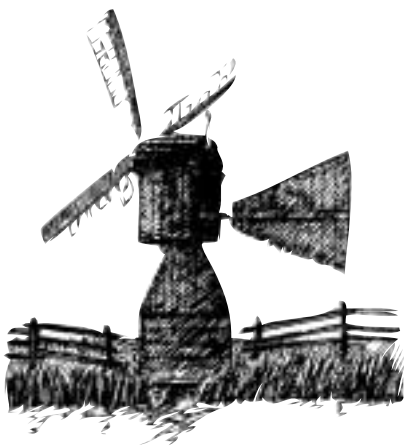

Levende berging nieuw hoofdstuk in waterhuishouding

In de afgelopen weken hebben we via kranten en televisie het fenomeen "levende berging" leren kennen.

Levende berging houdt simpelweg in het vol laten stromen van vooraf aangewezen gebieden met overtollig regenwater. Het probleem van het teveel aan af te voeren water doet zich voor in het rivierengebied maar ook in de polders in onze omgeving. De ringvaarten waarin het polderwater wordt uitgeslagen, kunnen steeds vaker al dit water niet meer verwerken.

We herinneren ons de beelden uit november 1998 nog wel. De akkers in de polders liepen toen onder water omdat er geen water meer mocht worden uitgemalen op de ringvaarten. Deze konden het door omstandigheden niet snel genoeg spuien op de Waddenzee of het Noordzeekanaal. Er was te veel neerslag gevallen in een korte tijd.

Als de weerkundigen het juist hebben gaat de extreme regenval zich de komende jaren steeds vaker voordoen.

De eenvoudigste en minst kostbare oplossing is het vergroten van de pompen om meer water sneller te kunnen wegvoeren.

Waterschappen zoeken naar nieuwe oplossingen

Om de spiraal te doorbreken van almaar meer weg pompen van water, zijn een aantal plannen ontworpen om anders met het polderwater om te gaan. Dit soort waterbeheer heeft de naam levende berging gekregen.

Voor de KNNV de taak om zich een mening te vormen of de natuurwaarden voordeel hebben bij deze nieuwe vorm van waterbeheer.

Het voor of tegen levende berging zijn speelt momenteel bij Etersheim en Schardam. Hier hebben de bewoners de actiegroep levende berging Nee opgericht. De gekozen naam zegt genoeg. Huizen en bedrijven van een aantal bewoners zal moeten verdwijnen voor de levende berging. Andere bewoners krijgen een dijk voor hun woning, die dienst gaat doen als waterkering. Het gebied dat is gekozen voor de waterberging heeft nu nog een agrarische functie. In de nieuwe bestemming zal het een moeraslandschap worden volgens de jongste plannen.

Kiezen wij als KNNV voor weidevogels of voor moeraslandschap?

Ben Pronk

Vogelwerkgroep

Voor actieve vogelaars bestaat er eigenlijk geen rustperiode. De tijd van winter-tellingen is nog niet voorbij of het inventariseren van broedvogels gaat van start. Sommige soorten zingen vooral in februari en nog een beetje in maart.

In maart start de weidevogelbescherming. Wie daar meer over wil weten kan contact opnemen met Ben Pronk of Peter de Lange. Freek Musman heeft al weer geruime tijd post gevat bij het dijkmonument ten zuiden van Scharwoude om de voorjaarstrek te registreren.

De nestkasten in Risdammerhout en Ursemmerplas zijn schoongemaakt voor het komend broedseizoen.

Voor de nieuwe broedvogelatlas van SOVON rest in ons gebied nog een 3-tal uurhokken (atlasblokken) in het noorden van ons waarnemingsgebied (tussen Aartswoud en Twisk).

Op de afgelopen werkgroepsavonden zijn de resultaten en plannen besproken. Tijdens de februariavond heeft de consultant van Vogelbescherming Hugo van de Brugge de consequenties besproken van de vogelrichtlijnen en de Zeevang als i.b.a. (important bird area).

Ook Mark Bosch heeft die avond zijn ideeën voor IJsvogels in het Julianapark uiteengezet (zie blz. 23).

De Steenuilinventarisatie in de Drieban wordt gecoördineerd door Kees Schoon (zie volgende blz.).

De volgende werkgroepsavonden zijn op: **27 april, 25 mei en 29 juni.**

Op 27 april in De Hoornbloem; de andere 2 avonden zijn een buitenactiviteit (mogelijk gaan we een atlasblok inventariseren). Verzamelen 19:45 uur P aan het Dampten, Hoorn.

Aalscholver	7	Kleine zwaan	271	Slobeend	2	Wateral	1
Fuut	106	Zwarte zwaan	1	Wintertaling	2	Goudplevier	400
Dodaars	1	Bergeend	85	Toppereend	4	Kokmeeuw	1644
Blauwe reiger	60	Smient	29194	Meerkoet	2930	Stommeeuw	2714
Grauwe gans	401	Krakeend	94	Waterhoen	100	Zilvermeeuw	155
Nijlgans	7	Tafleend	65	Buizerd	10	Grote mantel	5
Rietgans sp.	97	Kuifeend	1533	Torenvalk	3	Houtduif	220
Kolgans	4356	Nonnetje	22	Slechtvalk	1	Kauw	54
Soepgans	285	Grote zaagbek	21	Scholekster	27	Zwarte Kraai	23
Cackling gans	651	Bridduiker	310	Kievit	532	Ekster	12
Brandgans	37	Wilde eend	2820	Watersnip	5	Spreeuw	100
Knobbelzwaan	546	Soepeend	178	Wulp	649		

Totaal overzicht **midwintertelling** van telgebied kust tussen Enkhuizen-Schardam en polders Drieban, Schellinkhout en Zeevang.

Met dank aan de tellers:

Alberdien, Ben, Cees, Cor, Dik, Eric, Ina, Jan, Ko, Peter, Rick,

Coördinator v.w.g., Ko van Gent, 0229-245885

Steuilen onderzoek

Athene noctua

Voortgang

In het najaar van 1999 heeft de vogelwerkgroep van de KNNV als een van haar speerpunten het onderzoek naar de Steenuilen in Noord-Holland opgenomen, ter ondersteuning van de Steenuilen-werkgroep Noord-Holland. Besloten is om in het gebied ten zuiden van de Provincialeweg Hoorn-Enkhuizen te starten met de inventarisatie, oftewel de hele gemeente Venhuizen.

Het is de bedoeling dat we in de nu komende eerste jaren het exacte aantal territoria en broedplaatsen gaan bepalen. Tegelijk kunnen we in dit gebied potentieel geschikte, maar nog niet bezette, territoria selecteren en daar bijvoorbeeld nestkasten plaatsen. Ook ben ik begonnen met het verzamelen van braakballen om te kijken wat we daar nog van kunnen leren.

Tien personen van onze vogelwerkgroep hadden zich aangemeld om te starten met de inventarisatie. Een fantastisch aantal! We hebben het gebied in vijf stukken verdeeld, grofweg de dorpen Schellinkhout, Wijdenes-Oosterleek, Hem en Venhuizen (twee stukken). De groep van tien is op de laatst gehouden avond van de vogelwerkgroep verdeeld in vijf teams. Elk team neemt één zo'n stuk voor zijn rekening. De teams werden voorzien van een CD met de roepen van de steenuil daarop, van kaartmateriaal en van een inventarisatiehandleiding. En dan maar op pad!

Methode

De bedoeling is om in je gebied een aantal vaste telpunten te nemen en in het donker op deze punten het geluid van de uil te horen te brengen. Een steenuil kent een aantal verschillende roepen, waarvan de territoriumroep van het mannetje geldend is voor de inventarisatie. Ze zijn namelijk zeer territoriumgebonden en een paartje kan het hele jaar door in dat territorium verblijven.

De teams zijn nu druk bezig, want vanaf februari tot begin april roepen de uilen op hun best. Als de resultaten binnen zijn, gaan we de territoria overdag bezoeken om te kijken of we kunnen uitvinden waar de uilen broeden. Al met al een erg leuke bezigheid, je bent weer eens op een heel andere manier met het vogelen bezig!

Mysterieus

Zelf woon ik in een territorium van een steenuil. 's Nachts word ik deze tijd van het jaar vaak wakker gemaakt door het

kernachtige geroep van de uilen. Het lijkt wel alsof ze onder m'n raam zitten. Het hele jaar door zie ik ze overdag rustig zitten doezelen in een boom op het erf van een boerderij een paar huizen verderop, als het tenminste droog is. Ze zijn meesters in het uit de

wind zitten. Ze kiezen altijd de goeie kant van de boomstam. Met de nu gepensioneerde boer heb ik inmiddels al een paar keer gesproken. De man woont er al jaren en hij is trots op "zijn" uilen. Hij heeft alleen geen flauw idee waar ze nestelen. Wel heeft hij door de kerkuilenwerkgroep een kerkuilenkast in de nok van zijn dak laten plaatsens, echter nog zonder resultaat. Ik heb met de

beste man zijn hele boerderij en schuren afgestruind op zoek naar een (oud) nest. Toen ik klaar was zag ik er niet uit, onder de stofraggen, maar geen nest gevonden! Aardig frustrerend, maar dat illustreert nog weer eens het mysterieuze gedrag van de steenuil. In het voorjaar dus maar overdag goed opletten op af en aan vliegende ouders!

Volgende keer het resultaat van deze eerste inventarisatie, ik ben benieuwd!

Kees Schoon.
tel.: 0229-503140

Vogelrichtlijn-perikelen in De Zeevang

Aan een flinterdun draadje hing afgelopen maand de toewijzing van de Zeevang onder de vogelrichtlijn. Uiteindelijk heeft staatssecretaris Faber van natuurbeheer een voor de Zeevang positief voorstel gedaan aan de Tweede Kamer. Faber heeft zich hiervoor laten informeren door SOVON en LNV om tot dit voorstel te komen.

Onze vogelwerkgroep heeft (als wetlandwacht van de Zeevang) gegevens omtrent het voorkomen van vogels in het gebied geleverd aan Stichting Vogelonderzoek Nederland (SOVON) en het Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij (LNV).

Met Marc van Roomen van SOVON heeft in de weken voordat het advies aan de staatssecretaris moest worden gegeven een intensief telefonisch contact plaatsgevonden. Ook de grenzen van het aan te wijzen vogelrichtlijngebied de Zeevang zijn door ons in een

inspraakronde als niet juist aangegeven.

Nieuwe procedure

Wij herkennen in de brief die de staatssecretaris aan de leden van de Tweede Kamer heeft geschreven met informatie over de Zeevang onze aanbevelingen en telgegevens. Het heeft geresulteerd dat voor de Zeevang een geheel nieuwe aanwijspprocedure zal worden gestart. Als reden hiervoor wordt opgevoerd dat uit nieuwe telgegevens en biotoopbeschrijving is gebleken dat de in eerste instantie voorgeschreven begrenzing niet juist is. Wij lezen tussen de regels hier dat SOVON en LNV en de Staatssecretaris van mening zijn dat de Zeevang behoort tot de gebieden die onder de vogelrichtlijn zijn gaan behoren. Het is nu afwachten wat het vervolg zal zijn.....

Ben Pronk

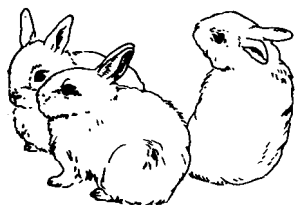
Werkochtend in De Zeevang

op 19 februari

Ja, Ben Pronk had het weer mooi uitgezocht! En dan bedoel ik ook de klemtoon op het woordje "weer", want dat liet het toch wel een klein beetje afweten. Desalniettemin hadden 6 (zes!) leden de stoute laarzen aange trokken om Ab van Dorp te helpen bij het maaien en afvoeren van het riet bij de boerderij van Bert Zomer. We hebben het toch voor het overgrote deel droog kunnen houden. En tijdens de enkele bui die er viel hebben we de tijd genoeglijk doorgebracht op de boerderij en dat was alleen maar om koffie te drinken en zoete waar tot ons te nemen.

Ab van Dorp leidde ons eerst even rond en liet de eerste planten zien van Pinksterbloem, Veenmos, Kale Jonker, Penningkruid en nog wat meer. Verder instrueerde hij ons over wat er gedaan diende te worden. Nu de nodige ervaringen op dat gebied hadden we al. Ik noem maar eens b.v. bij Schardam en ons eigen Landje van Naber.

Toch was het hier net even anders. En dat kwam omdat dit terreintje vrij drassig was. Je moest wel een beetje zeebenen hebben om over het hier en daar golvende terrein te manoeuvreren. Het veenmos dreef op het water en dat gaf een extra dimensie aan het terrein.

De harken werden gepakt en het door Ab van Dorp reeds gemaaide riet werd op hopen gezet en hij vervoerde het verder naar de randen, alwaar het in de komende week zal worden opgehaald. Ach ja, die spierbunfels van ons moes-

ten deze ochtend toch behoorlijk afzien, maar allengs kreeg de vroeger opgedane ervaring de overhand en werd er zelf bij het werk gefloten, alleen ik weet niet meer naar wie.

Dat de natuur niet stilstaat bleek wel uit feit, dat er diverse Noordse woelmuizen en ook een haasje wegvluchten. Maar dat moet je met een snelle jongen als Ko van Gent in je omgeving natuurlijk niet doen en het haasje was dan ook het haasje. Dit tot groot genoegen van het dochtertje van Ko, die ook mee mocht. Tussen haar warme kleine handjes werd het diertje gerustgesteld en van zijn stress afgeholpen.

Tot ongeveer 13:00 uur hebben we er gewerkt. Het is toch wel heerlijk om, in wat voor weer dan ook, buiten te kunnen werken. En dan nog wel in zo'n fraaie omgeving als de Zeevang. Anderen hebben beslist veel gemist; gezelligheid, saamhorigheid, werken in en aan de natuur, bewegingopdoen en frisse lucht.

Michel Kleij, landbewerker

IJsvogel-project

Zeldzame broedvogel

De IJsvogel is in ons land een prachtige, maar zeldzame broedvogel (125 tot 150 broedparen). Buiten de broedtijd is de IJsvogel op meer plaatsen te zien.

Zowel oude als jonge vogels vliegen van september tot februari naar gebieden die naast voldoende rust, ook voldoende voedsel te bieden hebben.

In Noord-Holland -met name boven het Noordzeekanaal- worden regelmatig IJsvogels waargenomen, zowel binnen als buiten het broedseizoen. Bekende broedplaatsen zijn Robbenoordbos (1998), Heiloo en Heemskerk (landgoed Marquette). Daarnaast zijn er de laatste jaren meldingen uit Broek op Langedijk, Heerhugowaard (1999) en Alkmaar (Beverkoog 1999).

Verder worden buiten de broedtijd regelmatig IJsvogels gezien in Wijdenes, Hoorn (verschillende plaatsen, o.a. Julianapark, Risdammerhout en Zwaag), Alkmaar, Bergen, Heerhugowaard, Wieringen en Castricum.

Potentiële broedplaatsen in Hoorn

Omdat de IJsvogel voorkomt op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten leek het mij interessant om na te gaan hoe we deze soort kunnen helpen. Gelukkig was het wiel al uitgevonden, o.a. door Jelle Harder, werkzaam bij Landschapsbeheer Noord-Holland, coördinator van het Project IJsvogel in geheel Noord-Holland. Na een kleine oriëntatie door mij in en rond het Julianapark dacht ik een aantal potentiële broedplaatsen te kunnen aanwijzen. Jelle bleek direct bereid om de situatie ter plaatse te komen bekijken. Van te

voren heb ik Jelle verteld over de druk die op het Julianapark staat (voetbalveld, parkeerplaats, brandweerkazerne, etc.) en de meer dan belabberde waterkwaliteit.

Echter bij het zien van de situatie wist Jelle mij ervan te overtuigen dat deze "hindernissen" te overwinnen zijn en dat we met simpele middelen zoals een schep al een heel eind kunnen komen. Op sommige plaatsen zou echter een kleine graafmachine nuttig werk kunnen verrichten. Op één plek leek het omtrekken van een boom een goede oplossing, om zo de vrijgekomen kluit aarde als broedplaats voor de IJsvogel te kunnen gebruiken.

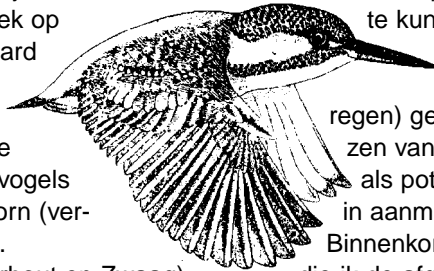
We zijn die middag (in de stromende regen) gekomen tot het aanwijken van zeven plaatsen, die als potentiële broedplaatsen in aanmerking komen.

Binnenkort zal ik de informatie die ik de afgelopen tijd verzameld heb over het voorkomen van de IJsvogel in Noord-Holland ter sprake brengen op een bijeenkomst van de KNNV en de gemeente Hoorn. Dan zal ik de plannen voor het Project IJsvogel aan de gemeente voorleggen.

Met hulp van mensen, die hetzij de schep ter hand willen nemen, en/of waarnemingen van IJsvogels uit verleden en heden voortaan ook aan mij willen doorgeven, zouden we samen met KNNV en gemeente Hoorn de IJsvogel een helpende hand kunnen bieden.

Meer informatie:

Marc Bosch
Grote Oost 23
1621 BR Hoorn
tel./fax: 0229-218659

Pinksterkamp 2000

Het Pinksterkamp dat ieder jaar door onze afdeling georganiseerd wordt gaat dit jaar naar Millingen aan de Rijn, in kampeerboerderij **De Rijnhof**. Het kamp begint op vrijdag **9 juni** 's avonds en eindigt maandag **12 juni**.

De kampeerboerderij beschikt over 40 slaappleatsen en we hebben de beschikking over het sanitair en de keuken met eetzaal. Het is de bedoeling dat we het avondeten van zaterdag en zondag alsmede de sjok op alle avonden gezamenlijk klaarmaken en nuttigen. De inkopen worden hiervoor centraal gedaan, inclusief koffie en thee. De kosten worden omgeslagen over het aantal deelnemers. Voor de overige maaltijden en drinken dient men zelf zorg te dragen. De keuken beschikt over een koelkast voor bederfelijke waar.

De kampeerboerderij bevindt zich in of nabij diverse natuur(ontwikkeling) gebieden, zoals De Gelderse Poort met de Millingerwaard en de Ooypolder. Dat belooft dus veel goeds. Al dat moois willen we het liefst al fietsend en/of wandelend bekijken, dus degene die een fiets mee kan nemen moet dat zeker doen, of anders kunnen er fietsen gehuurd worden.

De kosten voor het weekend zullen ongeveer fl. 75,- per persoon bedragen (3 overnachtingen + eten).

*Men kan zich opgeven bij de familie Mantel, tel. 0229-230591. In verband met het organiseren van het kamp gelieve zich zo spoedig mogelijk op te geven, liefst voor **20 mei**. Degenen die meegaan krijgen t.z.t. informatie toegestuurd.*

Zomerkamp 2000

Wegens succes geprolongeed. Al weer voor het derde jaar achtereen wordt een zomerkamp georganiseerd door onze afdeling. Dit jaar wordt het kampement opgeslagen in het **Lauwersmeergebied** op kampeerterrein **De Pomp** van Staatsbosbeheer. Dit terrein bevindt zich aan de zuidkant van het **Lauwersmeer in Kollumeroord**.

Waar bij het Pinksterkamp in een luxe omgeving wordt gebivakkeerd zal er tijdens het Zomerkamp onder primitievere omstandigheden worden overnacht. De Pomp is een camping met minimale voorzieningen en biedt plaats aan maximaal 60 tenten of caravans. Het kamp is geheel op basis van zelfverzorging. Iedereen zorgt zelf voor eten en drinken, kookgerei en serviesgoed. Het kamp begint op vrijdag **11 augustus** 's avonds en duurt tot en met maandag **14 augustus**.

Aanmelden voor dit kamp is niet perse noodzakelijk (er hoeft niet gereserveerd te worden voor de camping), maar voor de organisatoren is het wel wenselijk te weten hoeveel mensen er komen. Dus degenen die van plan zijn mee te doen kunnen zich melden bij Eric de Vroome (tel. 0229-571078). Hier kan tevens informatie worden ingewonnen over het kamp en een routebeschrijving worden opgevraagd.

De overnachtingkosten zijn op dit moment nog niet bekend, maar zullen niet hoog zijn. Aangezien het een natuurkampeerterrein is dient men wel in het bezit te zijn van een natuurkampeerkaart (te koop voor fl. 17,50 bij ANWB-kantoren).

Ook deze editie van het zomerkamp heeft de potentie om een doorslaand succes te worden, dus wil ik iedereen oproepen om mee te doen.

Uitslag Millenium-quiz

In het vorige Hoornblad stond een opgave om de namen van 10 afgebeelde organismen te zoeken. In elke naam kwam een getal voor. Het totaal van deze 10 getallen vormde het antwoord op deze quiz.

Bij de redactie kwamen 5 (!) inzendingen binnen en... alle 5 goed! Het eindtotaal bedroeg 2047. Dat getal was samengesteld uit:

A) EENBES, B) DUIZENDPOOT, C) DRIEDISTEL, D) VIERVLEK, E) VIJFVINGERKRUID, F) DUIZENDBLAD, G) ZEVENSLAPER, H) ACHTSTER, I) NEGENDODER, J) TIENDOORN.

Op een redactievergadering is geloot om de gelukkige winnaar te bepalen en dat is geworden: **Willy Mantel, Schout 57 te Hoorn**. Zij ontvangt de waardecheque van 2000 centen, te besteden bij De Hoornbloem. De afgebeelde vogel (bij I) is een Klapekster met als oude volksnaam Negenododer. De Zevenslaper (G) is een soort Relmuis.

Natuurvoeding

Om niet meteen bij u in huis te vallen, zou ik me graag eerst even aan u willen voorstellen. Wij zijn hier ruim een jaar geleden komen wonen, vanuit Bergen naar Hoorn, met als reden dat we een oude, maar bekende natuurvoedingswinkel konden overnemen.

Naast mijn werkzaamheden in de winkel probeer ik zoveel mogelijk van de natuur te leren kennen in deze voor ons nieuwe omgeving, en ik moet zeggen: het heeft mijn verwachtingen overtroffen!

We leven in een stijl dat we ons steeds meer bewust gaan worden van de impact die onze manier van consumeren heeft (en de afgelopen decennia heeft gehad) op de natuur.

Vandaag de dag krijgen we daarvan de rekening gepresenteerd (denk o.a. aan de dioxine-affaire, de gekke koeien-ziekte, etc., etc.) en het tij lijkt nu langzaam maar zeker te keren. Dat is een hoopvol gegeven!

Het zal dan ook weinig mensen ontgaan zijn: de biologische sector in Nederland is flink in opmars.

Het aantal landbouwbedrijven groeit, de omzet van natuurvoedingswinkels stijgt en de reguliere supermarkten beginnen ook in te spelen in de toenemende vraag naar biologische producten.

Maar: wat houdt "biologisch" nu precies in?

Producten van biologische landbouw zijn te herkennen aan het EKO-keurmerk. Deze producten worden geteeld zonder kunstmest en (giftige) chemische bestrijdingsmiddelen, en bevatten geen geur-, kleur-, smaak- en conserveringsmiddelen.

Deze biologische landbouwnormen zijn

gebaseerd op het behoud van milieu, natuur en landschap, en het welzijn van dieren. Deze normen gelden in de gehele Europese Unie.

vooral na de gekke koeien-ziekte, dioxine-affaires en het genetisch manipuleren van o.a. mais en soja, lijkt er verandering gekomen in het denken van de consument: **men gaat zich steeds meer verantwoordelijk voelen voor het welzijn van mens en dier.**

Natuurvoedingswinkels leveren een breed assortiment van biologische producten. Van vers brood en banket, verse groenten en de alom bekende "groentetas" van Odin, koffie (Simon Levelt, Max Havelaar) en thee (Pyramide) tot wel heel veel soorten koekjes. tevens kun je er alles vinden voor een verrassende biologische maaltijd: van Italiaanse pesto's en pizza's tot Mexicaanse tortilla's.

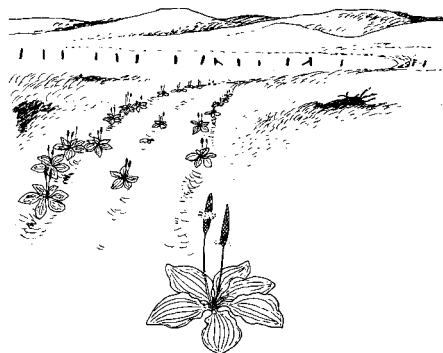
Maar ook onze Hollandse keuken is ruimschoots vertegenwoordigd: heerlijke ontbijtgranen, noten en muesli's, en een ruim scala aan verrukkelijke notenpasta's en jams (vaak zonder suiker).

Marc Bosch

Natuurvoedingswinkel De Weegbree

Grote Oost 23

Hoorn

Dé Biologische Verswinkel in Hoorn

Voor al uw dagelijkse boodschappen
van Biologische kwaliteit.

natuurvoeding

Vers Biologisch Brood

☆ Bio Vólkoren gist van 4.40 voor 2.55

☆ Bio Vójkoren vloer van 4.15 voor 2.75

Ze zijn er weer:

'De Bolster' Zaden

van
biologische
kwaliteit

☆ Sierbloemen, Groenten, Kruiden en Bonen.

Voordeel Bon

geldig tot en met Pasen 2000

☆ Bij besteding vanaf f75,- 10% korting
op uw boodschappen.

☆ Ecover afwasmiddel van 4.98 voor 3.98

TOT
ZIENS IN De Weegbree uw BIOLOGISCHE
VERSWINKEL

Grote Oost 23, 1621 BR Hoorn. Tel/Fax 218659

Agrarische Natuurvereniging West-Friesland

Op donderdag 9 maart was in Nibbixwoud de oprichtingsvergadering van de agrarische natuurvereniging West-Friesland. Zo'n 50 belangstellenden hadden gehoor gegeven aan de uitnodiging. In aanwezigheid van de provinciaal gedeputeerde voor West-Friesland mevr. Goijerts sprak Vok Kay de aanwezigen toe en vroeg mandaat voor het bestuur.

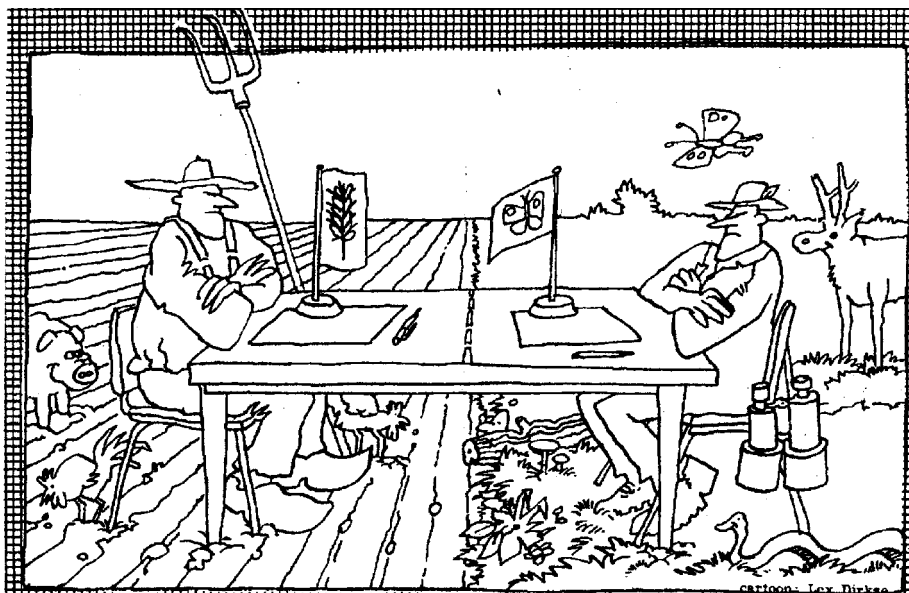
Daar Tjeerd Bosma verhinderd was sprak Arie van den Brand als directeur van In Natura (d.i. de overkoepeling van diverse agrarische natuurverenigingen). Hij had nog veel meer willen vertellen en zal daarom nog een keer terug gevraagd worden.

Ook Jan Marbus kreeg een half uur gelegenheid aan de hand van dia's over de natuur in West-Friesland te vertellen. Met de toenemende nevenfuncties van het landschap dat door boeren beheerd wordt is er meer aandacht voor de **recreatie en natuurwaarden**. Dat is bijv. terug te vinden in het voorkomen van bepaalde planten en dieren. Agrariërs willen daar best rekening mee houden als zij daar een vergoeding voor krijgen. Zij moeten tenslotte leven van hun land. Zo is er al een regeling voor **weidevogels en slootkanten**.

In de nieuwsbrief nr. 2 staat ook een oproep aan fruitkwekers om nestkasten voor Torenvalken en Ransuilen te plaatsen. Bij wijze van proef ontvangt men f150,- per broedsel.

Al met al hele goede ontwikkelingen. Er is een tijd geweest dat landbouwers en natuurbeschermers tegenover elkaar stelling namen in datzelfde landschap....

Jan Marbus

De Hoornbloem

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl

Vanwege de zachte winter en het vroege voorjaar staat het verkoopstalletje met wilde planten eerder aan de weg dan andere jaren. Het voorjaar bezorgt velen nu eenmaal de kriebels om aan de slag te gaan en in de tuin te wroeten.

De zadenhandel is al langere tijd volop gaande en de lijsten worden dagelijks op aanvraag aan belangstellenden toegezonden. Hoewel de voorraad zaden vrij groot en uitgebreid is zijn er al enkele soorten uitverkocht.

Een beperkte voorraad is er ook t.a.v. boeken en CD's. Zowel de uitgaven van de KNNV als van Vogelbescherming zijn bij De Hoornbloem verkrijgbaar zonder verzendkosten. Ze zijn niet altijd direct leverbaar, geef dus een bestelling zo vroeg mogelijk door. Let hierbij ook op tussentijdse prijswijzigingen. Zie hiervoor in de diverse bladen (Natura en Vogels).

Op zaterdag 5 februari was in de Hoornbloem een **workshop "SLAKKEN"**. Een tiental deelnemers hield zich tussen 10:00 en 12:00 uur enthousiast bezig met het determineren van slakkenhuisjes en schelpen. Enkelen wilden meteen een afspraak maken voor het vervolg. Het was een geslaagde activiteit waar we zullen herhalen.

Voor de komende tijd organiseert De Hoornbloem **2 workshops** om creatief met de natuur bezig te zijn: **TEKENEN IN DE NATUUR**. Zo mogelijk buiten in de tuin aan de slag met het tekenen met potlood of krijt (of eventueel andere technieken) van planten en bloemen. Deelname na aanmelding vooraf. Van 9.30 uur tot 12 uur, op **woensdag 31 mei en 21 juni**, op Dorpsstraat 10 A.

*Uw auto s.v.p. parkeren aan de weg.
Fietsen kunnen op de oprit geplaatst worden.*

Wie heeft er belangstelling voor
VERKADE ALBUMS van Jac.P. THIJSSSE?

Deze albums met de onderwerpen:
*De bloemen in onze tuin, De vier seizoenen,
Cactussen, Texel en Dierenleven in Artis.*
zijn te koop bij de heer G. Jansma in
Hoogwoud, tel.0226-351445.

De beroemde drie delen van de **Wilde Planten** (uitgave van NM) met illustraties van Rein Westra liggen zo goed als nieuw te koop bij De Hoornbloem.

Waarnemingen

In het jaarverslag werd de invasie van de **Noordse Goudvinken** genoemd. In het eerste kwartaal 2000 blijven de meldingen binnenkomen; 24-2 (4 ex.) Risdammerhout, 18-1 en 11-2 (4 ex.) Zwaag, Julianapark 7-1 (6 ex.) en 10-1 (3 ex.), 8-1 (8 ex.) Wijdenes. In het Julianapark werd de veelbesproken **IJsvogel** gezien, o.a. 17 januari. Op 30 januari werd een **Grote Lijster** rond de Schellinkhouterdijk waargenomen. Op 28 februari een overvliegende **Houtsnip** boven de Grote Waal in Hoorn. Daarna kwamen er nog enkele maart meldingen binnen.

Op 10 januari werd een **Boomleeuwerik** gemeld in de Risdammerhout. In het jaarverslag was ook al even de melding gemaakt van de **Matkop**, gezien op 15 januari langs de Hulkerweg. Eindelijk is het lange wachten beloond met de komst van de **Kerkuil** in onze regio. Op tenminste drie locaties zijn meldingen van Kerkuilen gedaan. Een

vierde betrof een verkeersslachtoffer langs de A.C. de Graafweg.

Op de vogelwerkgroep kwamen diverse vroege voorjaarsmeldingen op de proppen zoals **Roerdompen** in de Nek, en de eerste meldingen van **Lepelaars**, **Grutto's** en zingende **Veldleeuweriken**. De eerste **Tijftjafs** zongen rond het weekend van 11-12 maart. Het voorjaar komt eraan en dat betekent dat de verrekijkers kunnen worden gepoetst, de oren gespist en de ogen geopend.

Tijdens onze veldwerkzaamheden in de oeverlanden bij Zwaluvenoord (de boerderij van Bert Zomer) werden een jonge **Haas** en diverse muizen gevangen. Volgens Ab van Dorp, onze ploegbaas, betrof dit **Bosspitsmuizen** en de zeldzame **Noorse Woelmuis** of **Rattenkop**. De laatste soort staat op de Rode lijst en betreft een IJstijdrelict die in sommige delen van de Zeevang regelmatig voorkomt.

Inmiddels vliegen de **Hommels** volop. Vrijwel alle soorten zijn al waargenomen. Ook de eerste vlinders zijn actief. Eind januari bloeide het eerste **Speenkruid** en begin maart was het **Klein hoefblad** op veel plaatsen in bloei. Let u ook op andere voorjaarsboden? Wie ziet de eerste Boerenzwaluw?

*Ko van Gent,
Houtzaagmolen 165,
1622 HN Hoorn,
tel.: 029-245885*

NATUURLIEFHEBBER?

Enthousiast over mooie dingen die u in de natuur ontdekt heeft en wilt u die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt u het buiten prachtig maar zou u wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

**DOE DAN MEE MET DE KNNV!
DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE.**

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad *Natura* (6x per jaar)
- kampen en reizen
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)
- publikaties voor ledenprijs

Het landelijk bureau is gevestigd in Utrecht.
Daar is ook de KNNV-veldwinkel,

Oudegracht 237,
3511 NK Utrecht,
♦ 030-2314797

WILT U "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan onderstaande bon en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. U bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost u slechts f 37,50 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

AANMELDINGSFORMULIER – S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon f 37,50 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres f 47,50 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : achternaam:

geboortejaar : telefoon :

adres :

postcode + woonplaats :

specialiteiten of interesse:

naam huisgenoot :

geboortejaar :

specialiteit of interesse :

**Koninklijke Nederlandse
Natuurhistorische Vereniging**

Voorzitter : M. Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn, ☎ (0229) 23 05 24
Secretaris : E.J. Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker, ☎ (0229) 24 95 46
Nat. hist. secr.: K. van Gent, Houtzaagmolen 165, 1622 HN Hoorn, ☎ (0229) 24 58 85
Penningm. &
Ledenadm. : E. de Vroome, Veenrug 37, 1687 WN Wognum, ☎ (0229) 57 10 78
Postgiro: 3553986
Leden : J.P. de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn, ☎ (0229) 23 97 24
D. Jong, Plantage 8, 1695 BC Blokker, ☎ (0229) 24 55 43
C. van der Velden, Dukaat 29, 1628 PP Hoorn, ☎ (0229) 23 19 10
Erevoorzitter : J.A. Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag, ☎ (0229) 23 04 19

het veld in met de KNNV!

**vereniging voor natuurbehoud...
natuurbeleving...
veldbiologie...**

DUKWERK

PORT BETAALD
HOORN

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV
E. de Vroome
Veenrug 37
1687 WN Wognum
☎ (0229) 57 10 78